

Een groene, sociale en open Hoeksche Waard

Verkiezingsprogramma 2019-2022

GROENLINKS
HOEKSCHÉ WAARD

Een groene, sociale en open Hoeksche Waard

Verkiezingsprogramma 2019-2022
GroenLinks Hoeksche Waard

De bijdragen van leden van GroenLinks en gesprekken met bewoners van de Hoeksche Waard zijn de basis voor het verkiezingsprogramma van GroenLinks Hoeksche Waard 2019-2022. We danken alle betrokkenen voor hun medewerking.

Beste Hoeksche Waarder,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van GroenLinks Hoeksche Waard. Vanaf 1 januari 2019 vormt de Hoeksche Waard één gemeente. Wij zijn blij dat er eindelijk duidelijkheid is. GroenLinks kijkt met veel vertrouwen uit naar de komende raadsperiode.

Veel beleid is de afgelopen jaren al door de vijf gemeenten gezamenlijk ontwikkeld en uitgevoerd. Toch zijn er nog tal van verschillen in vergunningen, verordeningen, maar ook in de cultuur van de vijf gemeenten. Afstemming zal niet altijd even gemakkelijk gaan, maar het biedt de kans om het goede te behouden en het minder goede te verbeteren. De herindeling zorgt voor uitdagingen maar vooral voor veel kansen.

Inwoners dienen zich gehoord en betrokken te voelen in de nieuwe, grotere gemeente. In het traject naar de herindeling waren er veel zorgen bij de burgers over de grotere afstand die tussen de gemeente en bevolking zou ontstaan, dat persoonlijk contact met raadsleden, wethouders en ambtenaren moeilijker wordt. GroenLinks kent en begrijpt deze zorgen. We zien het als een uitdaging voor de nieuwe gemeente om te zorgen dat schaalvergroting niet met minder openheid gepaard gaat.

Dit is een opgave voor de nieuwe burgemeester en wethouders, voor de nieuwe raad, voor ambtenaren, voor organisaties en verenigingen en voor inwoners. Het is geen makkelijke opgave, maar wanneer iedereen in de Hoeksche Waard zich blijft realiseren dat de gemeente niet zonder haar inwoners bestaat, dat de burger meetelt en dat we allen gezamenlijk kunnen werken aan een

mooie, groene en sociale gemeente, moet het mogelijk zijn een goede relatie tussen burger en bestuur te creëren.

Daarbij dient de eigenheid van de verschillende kernen beschermd te worden. GroenLinks wil dat alle kernen in de Hoeksche Waard aantrekkelijk blijven voor alle inwoners. Daarom willen wij van onze dorpen krachtige kernen maken, die elk met een eigen identiteit voor een prettig leef-, woon- en werkklimaat zorgen. Want krachtige kernen zijn prachtige kernen. Met z'n allen moeten we in staat zijn om ervoor te zorgen dat ons eiland voor en van ons allen is en blijft én dat we tegelijkertijd beter toegerust zijn voor de opgaven waarvoor we de komende decennia staan.

De vijf huidige gemeenten hebben afgesproken dat de Hoeksche Waard in 2040 energieneutraal zal zijn. Daarom maken we al de komende raadsperiode grote stappen als we het klimaatprobleem niet door willen schuiven naar onze kinderen en kleinkinderen. Er zal veel geïnvesteerd moeten worden in isolatie van bestaande woningen. Nieuwe woningen en bedrijfsgebouwen zullen vanaf nu gasloos moeten worden en we zullen, in welke vorm dan ook, onze eigen duurzame energie op moeten wekken.

Tegelijkertijd mogen we het Hoeksche Waardse landschap niet verwaarlozen. Het open karakter van ons Nationaal Landschap, met de polders en dijken, moet bewaard blijven. Verdere verstedelijking moeten we voorkomen. Nieuwbouw moet vooral binnen de bestaande kernen plaatsvinden. Bestaande

bedrijventerreinen moderniseren we in plaats van steeds nieuwe terreinen te openen.

Daarbij is het belangrijk een antwoord te vinden op de gevolgen van de vergrijzing en ontgroening die de Hoeksche Waard te wachten staat. De vraag naar ouderenzorg neemt toe terwijl veel jongeren, op zoek naar werk en woonruimte, ons eiland verlaten. Willen we de jongeren behouden voor de Hoeksche Waard, zal er ingezet moeten worden op voldoende betaalbare huisvesting en werkgelegenheid.

GroenLinks wil de komende jaren werken aan oplossingen voor deze opgaven. U mag en kunt van ons verwachten dat wij pal staan voor een groene, sociale en open gemeente Hoeksche Waard. Een gemeente waarin iedereen meetelt en meedoet, waarin gekozen wordt voor duurzame oplossingen, in het bedrijfsleven, in de landbouw, in de natuur en in de dorpen. Een gemeente waarin mensen die minder of helemaal niet mee kunnen doen, geholpen worden met goede zorg, met begeleiding en ondersteuning.

GroenLinks staat voor een open en transparant bestuur. U, de burger, mag ons afrekenen op wat goed gegaan is en wat we bereikt hebben én op wat niet goed gegaan is en op wat beter kan.

Geef ons uw steun op 21 november en wij zullen ons inzetten voor een groene, sociale en open Hoeksche Waard!

Sandra Hol

Lijsttrekker GroenLinks Hoeksche Waard

Inhoud

Introductie	6
Hoofdstuk 1	
Een groene Hoeksche Waard	10
1.1 Schone en gezonde leefomgeving, natuur en groen	11
1.2 Klimaat en energie	11
1.3 Duurzame economie	13
1.4 Verkeer, vervoer en mobiliteit	15
Hoofdstuk 2	
Een sociale Hoeksche Waard	17
2.1 Participatie en werk.....	18
2.2 Armoede en schulden.....	19
2.3 Jongeren en jeugdzorg.....	19
2.4 Zorg en welzijn.....	20
2.5 Onderwijs	23
2.6 Duurzaam wonen.....	24
2.7 Sport.....	25
Hoofdstuk 3	
Een open Hoeksche Waard	27
3.1 De burger telt mee	28
3.2 De gemeentelijke organisatie	29
3.3 Kunst en cultuur	30
3.4 Openbare orde en veiligheid	32
3.5 Financiën	33
Colofon	34

Introductie

GroenLinks staat voor verandering. Wij staan voor een nieuwe manier van politiek bedrijven. Voor een politiek waarin niet de winst op korte termijn centraal staat, maar ons gemeenschappelijke belang op de lange termijn. Meer is niet altijd beter - GroenLinks wil de nadruk leggen op bloei en minder op groei. Wij staan voor eerlijk delen in plaats van het vergroten van verschillen. Wij staan voor verbinding, vertrouwen en hoop in plaats van verdeeldheid. Voor een Hoeksche Waard waar iedereen een eigen invulling aan haar of zijn leven kan geven. Wij staan voor een Hoeksche Waard waar we naar elkaar omkijken, waarin we klaar staan voor elkaar. Samen met alle inwoners willen wij de komende jaren werken aan een groene, sociale en open gemeente.

Een groene Hoeksche Waard

GroenLinks is voor opgroeien en wonen in een groene en gezonde omgeving. Daarom kiezen wij voor schoon vervoer met zo weinig mogelijk uitstoot, voor energiezuinige huizen en voor hernieuwbare energie. We beschermen natuur, biodiversiteit en het open landschap. GroenLinks kiest ook voor duurzame economie. Biologische landbouw wordt gestimuleerd en innovatieve bedrijven kunnen rekenen op een gunstig vestigingsklimaat. We ondersteunen duurzame initiatieven van burgers en bedrijven. Als we kiezen voor schone, groene en gezonde oplossingen, geven we straks een gezonde planeet en een evenwichtig klimaat door aan onze kinderen.

Een sociale Hoeksche Waard

GroenLinks wil dat iedereen in onze gemeente een fatsoenlijk bestaan kan opbouwen. Wij staan voor een gemeente die mensen nooit in de steek laat. Voor een stevig sociaal vangnet voor wie zijn baan verliest of ziek wordt. GroenLinks vindt dat ieder kind een goede start en een eerlijke kans verdient. Een school waar het goed leren is, maar ook om te ontdekken wat je dromen zijn. Voor GroenLinks staan in de zorg niet regels en structuren centraal, maar aandacht voor de mens. We willen ruimte om te kijken naar wat mensen kunnen en wat zij zelf willen. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen, jong en oud, kan wonen in een betaalbaar huis.

Een open Hoeksche Waard

GroenLinks heeft vertrouwen in mensen. Wij geloven dat ieder mens zelf wat van zijn of haar leven wil maken en zelf wil bijdragen aan de eigen omgeving. Daarom geven wij ruimte aan betrokken burgers die hun omgeving groener, mooier en schoner willen maken. We geven vertrouwen aan docenten, verpleegkundigen en andere professionals die mensen helpen. We willen een gemeente die de veiligheid en de vrijheid van haar inwoners beschermt en die de ruimte geeft aan de wensen en mogelijkheden van mensen zelf. GroenLinks wil een transparant gemeentebestuur dat open staat voor verbeteringen en dat dienstverlening aan de burger op de eerste plaats heeft staan. Daarom willen we krachtige kernen, in krachtige kernen is het prachtig wonen en werken.

Hoofdstuk 1

Een groene Hoeksche Waard

We moeten zuinig zijn op ons Nationaal Landschap. GroenLinks kiest voor een schone leefomgeving, waar de natuur en het groen beschermd worden. De Hoeksche Waard is de groene long tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen. Aantasting hiervan willen wij voorkomen. Het voornemen om als Hoeksche Waard in 2040 energieneutraal te zijn, vergt grote inspanningen van ons allemaal. Op alle gebieden - wonen, energie, economie, vervoer - moeten er slimme en groene oplossingen gevonden worden die moeten kunnen rekenen op een groot draagvlak bij de inwoners en het bedrijfsleven.

GroenLinks kiest voor een schone Hoeksche Waard, waar onze kinderen gezond moeten kunnen opgroeien. Het effect van aantasting van onze leefomgeving kun je zien, voelen en ruiken in de vervuiling van de lucht, het water en het landschap. Wij willen dat anders! GroenLinks wil de wergwerpeconomie omvormen tot een circulaire economie. Afval wordt een grondstof

die telkens opnieuw wordt hergebruikt. Energie halen we niet langer uit vervuilende fossiele brandstoffen, maar uit duurzame alternatieven. Samen met lokale energicoöperaties, groene doe-het-zelvers en iedereen die zich inzet voor een mooie en schone gemeente gaan we aan de slag.

1.1 Schone en gezonde leefomgeving, natuur en groen

Iedereen heeft recht op een gezonde en schone leefomgeving. Binnen de dorpen moeten er voldoende groene plekken zijn om te genieten van rust en ruimte. Voor kinderen is er veilige speelruimte. Samen voorkomen we zwerfafval.

De Hoeksche Waard is de groene long tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen. GroenLinks wil dit vooral zo houden. Biodiversiteit, bescherming van bedreigde dieren

en planten en het behoud van het open landschap staan bij ons voorop. Wij kiezen voor ruimtelijke ontwikkelingen die het open en groene karakter van de Hoeksche Waard versterken en vergroten. De Hoeksche Waard is een Nationaal Landschap en GroenLinks blijft zich daar voor inzetten. Het kenmerkende patroon van polders en kreken versterken we. Voldoende en veilige wandel- en fietsroutes maken ons eiland aantrekkelijk voor toeristen.

Actiepunten

- Steun voor statiegeld op kleine flesjes en blikjes;
- Voldoende afvalbakken bij groenstroken, parken en winkelgebieden;
- Voldoende groene en schone gebieden voor jong en oud;
- Er komen vuurwerkvrije zones. De mogelijkheid voor gereguleerde vuurwerkshows wordt onderzocht;
- Bij het beheer van gemeentelijk groen staat biodiversiteit en bescherming van dieren en planten en hun omgeving voorop;
- Het akkerranden project wordt verder uitgebreid;
- Onkruid- en ongediertebestrijding gebeurt op een milieu- en diervriendelijke manier;
- De Hoeksche Waard als Nationaal Landschap wordt beschermd en waar mogelijk versterkt;
- Wandel- en fietsroutes worden uitgebreid en met elkaar verbonden. Een goede bewegwijzering is hierbij voorwaarde;
- Kleinschalige toeristische overnachtingsmogelijkheden worden gestimuleerd;
- Er is geen ruimte voor plezierjacht. De beheersjacht voldoet aan strenge voorwaarden;
- Bij circussen, braderieën en fairs is er geen plaats meer voor wilde of bedreigde dieren.

1.2 Klimaat en energie

Klimaatverandering vormt misschien wel de grootste uitdaging voor onze samenleving. We zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering merkt en we hebben de

plicht om daar iets aan te doen. Daarom moeten er de komende jaren grote stappen worden gezet om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Sommige oplossingen vergen een internationale

aanpak, maar gemeentelijk beleid kan klimaatverandering substantieel beïnvloeden. Daarom zet GroenLinks in op een stevige gemeentelijke politiek die gericht is op het verminderen van gebruik van fossiele brandstoffen. Burgers inzicht geven in en bewust maken van energieverbruik is hierbij een voorwaarde.

De vijf gemeenten hebben afgesproken dat de Hoeksche Waard in 2040 energieneutraal moet zijn. Dat is een hele opgave. Gelukkig hoeven niet alle maatregelen op korte termijn onderzocht, besloten en uitgevoerd te worden. Sommige zaken kunnen al op korte termijn gedaan worden - zoals de aanpassing van het vergunningstelsel zodat duurzame projecten gestimuleerd worden. Andere maatregelen vergen nog veel onderzoek en overleg - dus veel tijd. Daarnaast verwachten we dat de technologie voor de opwekking van schone energie zich de komende jaren snel zal ontwikkelen. Dit betekent dat schone energie steeds goedkoper wordt. Grote projecten voor energieopwekking kunnen daarom ook later

opgepakt worden. GroenLinks zet zich in om te doen wat nodig is om in 2040 energieneutraal te zijn. Een wethouder Duurzaamheid is wat ons betreft hiervoor een goede eerste stap. We beginnen met maatregelen die het energieverbruik zoveel mogelijk verminderen, zoals het isoleren van woningen en het stimuleren van het plaatsen van zonnepanelen. (Grootschalige) opwekking van duurzame energie - zon en wind, aardwarmte, getijdenstroom - is de tweede stap. De keuze welke vormen van energie we waar gaan opwekken maken we samen.

Duurzaamheidsmaatregelen en inzet van hernieuwbare energie mogen flora en fauna en het landschap niet schaden. Wij vinden ook dat de gemeente particulieren moet stimuleren en bijstaan, ook financieel, om deze stap mogelijk te maken. De kosten van de energietransitie mogen niet bij de mensen met lagere inkomens komen te liggen. GroenLinks wil dat de gemeente regelingen treft om deze groep niet onevenredig zwaar te treffen.

Actiepunten

- We zetten de eerste jaren vooral in op energiebesparing en het stimuleren van het plaatsen van zonnepanelen. Zoveel mogelijk gebouwen worden voorzien van zonnepanelen;
- De gemeente organiseert de verstrekking van eenvoudige energiebesparende producten (tochtstrips, ledlampen, radiatorfolie);
- De gemeente stimuleert en organiseert het kopen van zonnepanelen 'op afstand';
- Grote projecten voor duurzame energie worden in de vorm van (lokale) energiecollectieven georganiseerd;
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheid van een verwarmingsnet ('stadsverwarmingsnet') via geothermie;
- De Hoeksche Waard krijgt een krachtige eigen energiecoöperatie, zodat in de gemeente opgewekte stroom ook zelf wordt gebruikt. Deze coöperatie kan ook investeren in windmolenparken op zee en andere vormen van duurzame energie;

- Verduurzaming van huizen wordt voor mensen met lagere inkomens mogelijk door renteloze leningen;
- De gemeente zorgt voor actuele informatie over algemene en eigen subsidieregels met betrekking tot duurzaamheid;
- Bij bouwregels staat duurzaamheid voorop;
- Bij groot onderhoud van openbare gebouwen wordt overgegaan op duurzame installaties;
- Een wethouder Duurzaamheid en een gemeentelijke organisatie zijn noodzakelijk als vliegwiel voor de energietransitie en steun voor initiatieven en vragen uit de samenleving.

1.3 Duurzame economie

Onze economie is nog niet klaar voor de toekomst. Nederland is verslaafd aan fossiele brandstoffen, gas, kolen en olie. Brandstoffen die steeds schaarser en duurder worden. GroenLinks kiest voor een nieuwe industrie die gebaseerd is op hergebruik en hernieuwbare grondstoffen. Afval is een grondstof. Afvalscheiding vindt daarom op een zo hoog mogelijk niveau plaats. We weten dat de oude economie niet gaat zorgen

voor werk in de toekomst. Het is tijd om te investeren in een nieuwe, schone economie. Daar liggen de kansen voor mensen die nu aan de kant staan.

GroenLinks wil de vestiging van innovatieve bedrijven op het gebied van landbouw, bouwen, vervoer en techniek stimuleren. In onze visie wordt de Hoeksche Waard een nationale

'proeftuin' voor nieuwe productiemethoden en technologische vernieuwing. Duurzame bedrijven zorgen voor een impuls op de arbeidsmarkt. Om te kunnen voorzien in voldoende geschoolde werknemers wil GroenLinks een onderzoek naar de vestiging van een MBO-opleiding op het gebied van duurzame technieken. Zo creëren we voor onze jongeren een opleiding én een baan in de Hoeksche Waard. Daardoor blijft de Hoeksche Waard voor jongeren een aantrekkelijke plaats om te wonen.

De Hoeksche Waard is een echt landbouw gebied. Het vruchtbare polderlandschap is karakteristiek voor ons eiland. Een duurzame landbouw betekent voor GroenLinks een landbouw waar innovatie wordt bevorderd, waar geen plaats is voor de vestiging van megastallen en waar het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen tot een minimum

wordt teruggebracht. Dieren in de veehouderij moeten een dierwaardig bestaan kunnen hebben. De biologische landbouw is een goed voorbeeld van hoe het anders kan. GroenLinks vindt het van belang dat de hele landbouw duurzamer wordt. Als het aan GroenLinks ligt, gaat kwaliteit voor kwantiteit. Boeren verdienen een goede beloning voor hun diensten aan de samenleving, zoals natuurbeheer.

GroenLinks wil een rem op de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, om de open ruimte te sparen. Elk dorp zijn eigen industrieterrein, dat is zonde van de ruimte en nergens voor nodig. Een bedrijventerrein is nu te veel een wegwerpartikel. Als het verouderd is, verhuizen de bedrijven en blijft de 'rommel' achter. Dit gaat ten koste van de ruimte voor natuur, water, recreatie en het karakteristieke Nationaal Landschap Hoeksche Waard.

Actiepunten

- De gemeente stimuleert de vestiging van innovatieve bedrijven;
- Er komt een onderzoek naar de mogelijkheid voor de vestiging van een mbo-opleiding op het gebied van duurzame technieken;
- Bedrijven die milieuvriendelijk werken én tegelijkertijd de werkgelegenheid versterken worden aangetrokken. We kijken naar wat de regio nodig heeft;
- De Regionale Afval Dienst (RAD) werkt volgens de nieuwste inzichten en technieken van afvalscheiding;
- Materialen en grondstoffen worden zoveel mogelijk hergebruikt;
- Bestaande en nieuwe initiatieven voor kringloopwinkels, repair-cafe's en retourettes worden ondersteund;
- Biologische landbouw wordt gestimuleerd;
- Veehouderijen voldoen aan strenge eisen voor dierenwelzijn en de uitstoot van fijnstof en ammoniak;
- Bestaande bedrijventerreinen worden duurzaam gemaakt. Inpassing in het Nationaal Landschap is hierbij een voorwaarde;
- Er komen geen nieuwe bedrijventerreinen bij. Verouderde bedrijventerreinen worden opgeknapt en verduurzaamd;
- Nieuwe bedrijven krijgen alleen een vergunning voor vestiging op plaatsen

- waar al een goede infrastructuur aanwezig is;
- Oudere bedrijfsgebouwen worden hergebruikt als broedplaats, ateliers of woonruimte;
- Voor startende ondernemers komen er verzamelgebouwen;
- Bedrijventerreinen moeten goed met het openbaar vervoer te bereiken zijn;
- Ondernemers met initiatieven op het gebied van energiebesparing en energieproductie worden ondersteund;
- Er komt één ondernemersloket waar (startende) ondernemers terecht kunnen voor al hun vragen.

1.4 Verkeer, vervoer en mobiliteit

Reizen hoort bij het leven. We geven ruim baan aan de fiets en schone vervoersmiddelen. Elektrisch rijden wordt ondersteund door voldoende oplaadpunten voor de elektrische fiets en auto.

GroenLinks gelooft niet in het oplossen van files door nog meer asfalt aan te leggen. De noodzaak van de aanleg van de A4-Zuid is niet aangetoond. De kosten ervan zijn enorm. Vrachtvervoer per spoor of water en het verbeteren van het openbaar vervoer bieden oplossingen voor de verkeersdruk. Goede en veilige voorzieningen voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer verminderen het autogebruik.

GroenLinks geeft de voetganger en fietser letterlijk en figuurlijk voorrang! Bij de

herinrichting van dorpen nemen we maatregelen voor een veilige en vrije doorgang van voetgangers en fietsers. Gevaarlijke plekken op de doorgaande fietsroutes, vooral die naar de scholen, pakken we snel aan. We versterken het openbaar vervoer. Met een voldoende dekkend net verminderen we de druk op de wegen en wordt onze lucht schoner. Aanvullende ideeën en initiatieven voor duurzaam collectief vervoer juichen wij toe.

Tot slot constateert GroenLinks dat de aan- en afvoer van goederen van bedrijven sommige dijken en polderwegen te veel belast. Dit maakt de toch al kwetsbare dijken te druk en daardoor gevaarlijk voor omwonenden, fietsers en voetgangers.

Actiepunten

- Voet- en fietspaden zijn veilig, ook op de dijken. Daar waar het wenselijk is komen gescheiden fietspaden;
- Bij oversteekplaatsen en rotondes hebben voetgangers en fietsers voorrang;
- Het aantal veilige fietsstallingen bij bushaltes en het busstation in Heinenoord wordt uitgebreid;
- Het gebruik en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer wordt bevorderd;
- GroenLinks is voor een tegemoetkoming in de vervoerskosten van mensen met een beperking, die geen gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer;

- Zowel in als buiten de kernen komen meer dan voldoende oplaadplaatsen voor elektrische fiets en auto;
- Er komt snel onderzoek naar de verschillende vormen van collectief vervoer;
- Autodelen wordt gestimuleerd. Carpoolplaatsen verder weg van de A29 worden overwogen;
- Binnen de bebouwde kom is een maximumsnelheid van 30km de norm. Alleen daar waar het veilig genoeg is kan een maximum snelheid van 50km overwogen worden;
- In de winter heeft het strooien op doorgaande fietsroutes voorrang;
- De A4-Zuid is niet nodig. De verkeersdrukke in de spits kan op andere manieren aangepakt worden;
- Mobiliteitsproblemen in de Hoeksche Waard plaatsen we binnen het grotere kader van het mobiliteitsvraagstuk in de provincie Zuid-Holland;
- Bij nieuwbouw wordt de parkeerruimte op eigen terrein gerealiseerd;
- GroenLinks wil een plan om vrachtvervoer te weren van de meest kwetsbare wegen.

Biodiversiteit, een schone leefomgeving, biologische landbouw, voorrang voor voetgangers, fietsers en elektrische auto's en hernieuwbare energie zijn zaken waar wij ons voor in zullen zetten. Daar waar keuzes gemaakt moeten worden, kunt u van GroenLinks verwachten dat wij kiezen voor duurzame en milieuvriendelijke oplossingen.

Hoofdstuk 2

Een sociale Hoeksche Waard

Wij willen een Hoeksche Waard waar ruimte en aandacht is voor iedereen. In de Hoeksche waard kan iedereen op een gelijkwaardige manier meedoen, met een betaalde baan, vrijwilligerswerk, vrije tijd of op school. Mensen hebben de regie over hun eigen leven. Participatie en eigen kracht betekenen wezenlijk iets anders dan 'zoek het zelf maar uit'. In de Hoeksche waard krijgen kinderen een eerlijke kans om te kunnen leren op een school die bij hen past en krijgen ouderen de zorg die ze verdienen.

GroenLinks kiest voor een Hoeksche Waard waar we eerlijk delen. In onze gemeente krijgt iedereen een eerlijke kans op goed werk, een fatsoenlijk inkomen en een betaalbare woning. Wij zorgen ervoor dat iedereen gebruik kan maken van de juiste zorg en dat onze kinderen

goed onderwijs krijgen. GroenLinks kiest voor een gemeente waar we naar elkaar omzien en waarin we voor elkaar klaarstaan. In het klein in de eigen straat of vereniging, in het groot in en door de gemeente. In de Hoeksche Waard staat niemand er alleen voor!

2.1 Participatie en werk

Een steentje bijdragen aan de samenleving is voor ieder mens belangrijk. GroenLinks wil dat iedereen kan meedoen via betaald werk, school, mantelzorg of vrijwilligerswerk. Als dat niet zelfstandig lukt, is het taak van de overheid ondersteuning of begeleiding te bieden.

Achterstanden en drempels werken we zoveel mogelijk weg. Ons uitgangspunt is altijd: minder regels en meer vertrouwen in de keuzes van

burgers. Dus minder straffen en meer ondersteunen. De gemeente motiveert en assisteert bij het vinden van een geschikte baan of dagbesteding.

Gemeente en bedrijfsleven hebben een inspanningsverplichting mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek te bieden. Het bedrijfsleven biedt behalve reguliere banen voldoende stageplaatsen.

Actiepunten

- Wanneer mensen op eigen kracht geen werk kunnen vinden moet de gemeente daar waar nodig faciliteren en belemmeringen weghalen;
- Mensen met een uitkering worden geholpen, niet vernederd met nutteloze regels;
- Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt krijgen een op maat gemaakt re-integratietraject;
- Laaggeletterdheid belemmert mensen in hun dagelijks leven. De gemeente zorgt voor voldoende aanbod van programma's om laaggeletterdheid te voorkomen en te bestrijden;
- Mensen met een arbeidsbeperking moeten overal kunnen werken. Zij zelf voeren de regie;
- Er komt een leerwerkplaats om arbeidservaring op te doen waardoor inwoners meer kansen krijgen op de arbeidsmarkt;
- Voor sommige mensen zijn beschutte werkplekken de enige haalbare oplossing. De gemeente ondersteunt en stimuleert initiatieven op dit gebied;
- Met het bedrijfsleven maken we afspraken over het in dienst nemen van jongeren, ouderen, laaggeschoolden en mensen met een arbeidsbeperking;
- Statushouders worden naar een gepaste baan, op basis van hun eerdere werkervaring, begeleid;
- Gemeentelijke opdrachten en aanbestedingen hebben de eis dat er een sociale bijdrage geleverd wordt in de vorm van stageplekken of begeleiding van maatschappelijk kwetsbare groepen.

2.2 Armoede en schulden

GroenLinks zet zich actief in om armoede te voorkomen. Wij kiezen voor ruimhartige inkomensondersteuning. Zo kunnen mensen met een uitkering of een laag inkomen volwaardig mee doen.

Het is onverteerbaar dat in de Hoeksche Waard kinderen opgroeien in armoede. We stellen kinderen in staat om te sporten, mee te doen aan of lid te worden van een vereniging. We willen dat gemeentelijke heffingen kwijtgescholden worden bij financieel kwetsbare burgers.

Schulden trekken een zware wissel op mensenlevens. Snelle signalering en goede schuldhulpverlening zijn noodzakelijk om problemen niet nog groter te maken. De gemeente heeft de taak hulpverlening te organiseren en schulden niet op te laten lopen. Voor de mensen die in armoede leven of met schulden zitten moeten de regels eenvoudig en duidelijk zijn. Schuldhulpverlening is maatwerk gecoördineerd door de gemeente.

Actiepunten

- We voorkomen of compenseren stapeling van bezuinigingen;
  - Voorkomen dat kinderen in armoede opgroeien is voor de gemeente Hoeksche Waard een belangrijke prioriteit;
  - De gemeente helpt mensen met een laag inkomen door een ruimhartige inkomensondersteuning;
  - Minima-regelingen worden met 1 eenvoudige procedure aangevraagd.
- Aanvragers worden actief geholpen maximaal gebruik te maken van verschillende regelingen;
  - Schuldenproblematiek wordt zo snel mogelijk gesignaleerd en begeleid;
  - De gemeente werkt niet mee aan de verergering van schulden door stapeling van onnodige boetes en incasso kosten;
  - De schuldhulpverlening is gericht op versterking van het probleemoplossend vermogen van cliënten.

2.3 Jongeren en jeugdzorg

Kinderen en jongeren doen ertoe in de Hoeksche Waard. Zij zijn onze toekomst en daarom nemen wij hun wensen serieus. Wij willen jongeren actief betrekken bij (politieke) besluitvorming. Waar jongeren betrokken zijn bij een conflict worden ze ook betrokken bij de oplossing. GroenLinks wil jongeren zoveel mogelijk betrekken bij beleid

waardoor de Hoeksche Waard voor hen aantrekkelijk blijft, zoals een nachtbus en meer jongerenhuisvesting. Mede door de inzet van GroenLinks gaat er weer een nachtbus rijden tussen Zuidplein en Oud-Beijerland. Wij zetten ons de komende tijd in om de nachtbus voor de hele Hoeksche Waard te laten rijden.

Overlast van jongeren, al dan niet veroorzaakt door alcohol- of drugsgebruik, wordt serieus genomen. Indien nodig wordt er tegen opgetreden. Wij vinden het ook belangrijk dat er meer voorlichting komt over seksualiteit, seksuele geaardheid en drank- en drugsgebruik. Om de negatieve gevolgen van alcohol- en drugsgebruik te voorkomen zet GroenLinks sterk in op preventie door middel van voorlichting. Zo werken we preventief en wordt inzet van duurdere zorg voorkomen.

Voor sommige kinderen en jongeren zijn de problemen zo groot dat zij hulp nodig hebben.

Actiepunten

- Jongeren worden actief betrokken bij besluitvorming die hen betreft;
- Om de Hoeksche Waard aantrekkelijk te houden voor jongeren moeten er meer betaalbare huurwoningen voor hen beschikbaar komen;
- De gemeente zet in op goede voorlichting over alcohol en drugs. Bij problemen werken we vanuit de oorzaak aan een duurzame oplossing;
- Waar jongeren betrokken zijn bij een conflict worden ze ook betrokken bij de oplossing;
- Jongeren en opvoeders moeten eerder, makkelijker en vanzelfsprekender bij de gemeente terecht kunnen met vragen;
- In de jeugdzorg staat de persoonlijke benadering voorop. Het principe van 1 regisseur op 1 gezin staat centraal;
- Er moet actief ambulant jongerenwerk worden gerealiseerd, die (drank/drugs) problemen bij jongeren signaleert, een band opbouwt en eventueel de jongeren op weg helpt naar de juiste hulp;
- De overgang van jeugdzorg naar 'reguliere' zorg is vaak te abrupt. Er moeten manieren gezocht worden om dit proces geleidelijker te laten verlopen.

2.4 Zorg en welzijn

GroenLinks denkt niet in termen van wetgeving en financiering, maar zoekt de beste uitkomsten voor burgers. We willen zorg waarin de individuele benadering voorop staat en binnen

GroenLinks vindt dat jeugdzorg snel moet kunnen optreden, waarbij de hulp vanuit de verschillende instanties op elkaar afgestemd moet worden. Lange wachttijden bij jeugdzorg vinden we onacceptabel. Voorwaarde daarvoor is een goedwerkende jeugdzorg die goed aansluit bij wat kinderen en jongeren nodig hebben. Dit kan bereikt worden door met alle betrokkenen in gesprek te gaan, jongeren én ouders/verzorgers. Nog steeds zitten er te veel hulpverleners in één gezin en ontbreekt het aan overzicht en een totaalbeeld.

de verschillende wetten beter met elkaar samengewerkt kan worden. We willen kijken naar de duurzaamheid van zorg en daarbij nadruk leggen op preventie en de financiering daarvan.

GroenLinks wil minder kijken naar financiering en wet- en regelgeving en meer naar de uitkomsten - prettig voelen, geholpen voelen, maatwerk bieden.

Wij vinden dat zorg breder moet zijn dan alleen het beter maken van de inwoners. Er moet oog zijn voor alle problemen waar mensen mee te maken hebben: werk, inkomen, wonen, gezondheid en jeugdzorg. Het is belangrijk dat alle hulpverleners - professionals én mantelzorgers - goed met elkaar samenwerken en elkaar snel weten te vinden. In de zorg zoeken we naar een balans tussen wat mensen zelf (nog) kunnen, informele zorg uit iemands eigen omgeving en professionele zorg en ondersteuning. GroenLinks wil dat de gemeente het principe van een 'schoon en leefbaar huis' hanteert. Wat dat is, verschilt per cliënt en wordt in overleg bepaald.

Voor de meest kwetsbaren blijft altijd een vangnet beschikbaar. Ouderen en mensen met een beperking verdienen uitstekende zorg. GroenLinks wil dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen in hun eigen vertrouwde omgeving. Voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen of willen wonen willen we voldoende zorgwoningen. Het inrichten van complexen waarin ouderen samenwonen en

hierdoor steun krijgen van elkaar, willen we faciliteren. Initiatieven om ouderen uit hun isolement te halen worden van harte ondersteund. De gemeente en zorg hebben hierin een belangrijke taak.

GroenLinks wil de wijkverpleging op peil houden. Werken in de zorg moet weer aantrekkelijk gemaakt worden. Sociale wijkteams brengen zorg dichtbij. Van deze teams verwachten we een 'eropaf-mentaliteit'. Wie zich bij het loket melden omdat het water hen aan de lippen staat, krijgt meteen hulp, geen afspraak voor over zes weken. De mix van voorzieningen kan per wijk verschillen. Kleinschalige initiatieven, zoals zorgboerderijen, worden ondersteund.

Mantelzorgers verdienen alle steun. Zij zorgen, vaak lang voordat professionele hulp ingeschakeld wordt, voor een familielid, vrienden of burens. De combinatie van mantelzorg, werk en het eigen gezin is een zware belasting en leidt tot te veel uitval. Ziekte, oververmoeidheid en psychische problemen zijn het gevolg. Vroegtijdige en ruime ondersteuning van mantelzorgers is essentieel. Speciale aandacht moet gegeven worden aan jeugdige mantelzorgers. Voor hen is de zorg voor een zieke ouder, broertje of zusje extra zwaar.

Actiepunten

- Informatie over zorg is voor alle inwoners gemakkelijk te verkrijgen;
- Beleid is gericht op preventie met goede begeleiding naar zorg. Er komt onderzoek naar het effect dat preventie heeft op het welzijn van burgers;
- De eigen bijdrage voor hulp en zorg mag nooit een drempel zijn om hulp of zorg te vragen of te krijgen;
- Zorg wordt thuis of dicht bij huis aangeboden. Sociale wijkteams zijn aanwezig in de kernen;

- Hulpverlening vanuit de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdzorg wordt ontschot. Zorg wordt afgestemd;
- Bureaucratie en cijfers in de zorg zijn minder belangrijk dan de kwaliteit van zorg;
- Vooral bij intensieve zorg biedt financiering door persoonsgebonden budget (PGB) het benodigde maatwerk;
- Bewoners en cliëntenraden worden actief betrokken bij ontwikkelingen rondom zorg, welzijn en wonen;
- Er komt geen verschraving van Hulp in het Huishouden en wijkverpleging;
- Vereenzaming van ouderen wordt serieus genomen. Initiatieven op dit terrein verdienen alle steun;
- We faciliteren ouderen en mensen met een beperking om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen;
- Voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen of willen wonen zijn er alternatieven;
- We stimuleren kleinschalige experimenten met woonvormen tussen zelfstandig wonen en wonen in een zorgcentrum;
- De gehele gemeente wordt goed begaanbaar voor rolstoel, scootmobiel en rollator;
- Mantelzorgers verdienen alle ondersteuning van de gemeente. Speciale aandacht is nodig voor jeugdige mantelzorgers. Daarmee voorkomen we schooluitval en burn-out klachten.

2.5 Onderwijs

Onderwijs speelt een rol bij de opvoeding van onze kinderen. Investeren in onderwijs is investeren in de toekomst. Goed onderwijs betekent les krijgen op kwalitatief hoog niveau door docenten die de kunst van het lesgeven verstaan. Voor GroenLinks is onderwijs meer dan taal en rekenen alleen. Kinderen moeten kennis maken met het cultuuraanbod in de Hoeksche Waard en haar cultureel erfgoed. Daarnaast vindt GroenLinks het belangrijk dat kinderen leren over diversiteit in de breedste zin van het woord. Ook is er naast kennisoverdracht plaats voor voorlichting en discussie.

Ieder kind verdient een goede start. Ons onderwijs moet er gericht op zijn om de achterstanden waarmee sommige kinderen beginnen weg te werken en zo de talenten van kinderen verder te ontwikkelen. Hoogbegaafde kinderen verdienen ook aandacht bij problemen in het reguliere onderwijs.

We bestrijden laaggeletterdheid bij zowel kinderen als volwassenen. Het spreekt voor zich dat passend onderwijs ten goede moet komen aan het kind middels een aan ieder kind aangepast persoonlijk plan. De visies van de scholen en jeugdzorg dienen hierbij op elkaar afgestemd te worden. Wie je ouders zijn, mag

niet bepalen hoe ver je kunt komen of hoe groot je kunt dromen. Kinderen uit arme gezinnen moeten zo ook in staat worden gesteld om te sporten of om mee te doen met schooluitjes. Daarbij moet speciale aandacht gegeven worden aan financiële ondersteuning van deze groep bij het kiezen voor een vervolgopleiding.

Geen enkele jongere mag voortijdig afhaken of worden afgeschreven. Iedereen die leerplichtig is, zit of op school, of volgt een leer-werktraject. Op school en daarbuiten geven wij kinderen de ruimte met voldoende sport- en speelvoorzieningen.

Veel kinderen die in het oostelijk deel van de Hoeksche Waard wonen, bezoeken een middelbare school in Dordrecht of Zwijndrecht. GroenLinks wil onderzoeken of een vestiging van de onderbouw van het voortgezet onderwijs in het oosten van de Hoeksche Waard mogelijk is. Dit maakt dit deel van de Hoeksche Waard voor jonge gezinnen aantrekkelijker om te gaan wonen.

Voor leraren wordt het aantrekkelijk gemaakt om in de Hoeksche Waard te werken. GroenLinks wil onderzoeken op welke manier de Hoeksche Waard interessanter wordt voor leerkrachten.

Actiepunten

- Schoolgebouwen zijn schoon, veilig, comfortabel en duurzaam;
- Talenten van kinderen moeten ontwikkeld worden en achterstanden moeten gesignaleerd en zoveel mogelijk weggewerkt worden;
- Kinderopvang en het basisonderwijs worden ingezet om vroegtijdig achterstanden te signaleren;
- Ook volwassenen krijgen (een tweede) kans om zich via scholing beter te kwalificeren voor de arbeidsmarkt;

- Op alle scholen wordt voorlichting gegeven over seksuele diversiteit, pesten, racisme en discriminatie;
- Scholen worden gestimuleerd om zoveel mogelijk gezond eten aan te bieden;
- Pesten wordt niet getolereerd. Op alle scholen wordt pesten op een actieve en consequente manier bestreden middels een bewezen en effectieve methode;
- Ouders en kinderen worden gestimuleerd 'met voeten en fietsen' naar school te gaan. Tegen auto-overlast bij scholen wordt opgetreden;
- Er komt een onderzoek naar de haalbaarheid van een vestiging van de onderbouw van het voortgezet onderwijs in het oosten van de Hoeksche Waard.

2.6 Duurzaam wonen

Iedereen in de Hoeksche Waard heeft recht op betaalbare woonruimte. Daarvoor is de inzet van HW Wonen en andere ontwikkelaars nodig. GroenLinks wil harde afspraken maken over de bouw van voldoende sociale woningen en de verduurzaming van oudere woningen. Met projectontwikkelaars maken we afspraken over de bouw van voldoende huurwoningen voor mensen met een middeninkomen én over betaalbare koopwoningen. Doorstroming op de woningmarkt is noodzakelijk om de Hoeksche Waard voor iedereen aantrekkelijk te houden.

Nieuwbouw wordt zoveel mogelijk levensloopbestendig of eenvoudig aan te passen. Alle nieuwbouw wordt gasloos en minimaal als nul-op-de-meter gebouwd. GroenLinks wil geen aantasting van het buitengebied door woningbouw. In plaats van bouwen in het groen kiezen wij voor (her)ontwikkeling binnen de dorpsgrenzen.

Voor ouderen en voor mensen met een beperking, die een aangepaste woning nodig hebben, moeten er voldoende betaalbare woningen zijn. Voor jongeren creëren we in alle kernen snel voldoende woonruimte. Op korte termijn kunnen leegstaande gebouwen aangepast worden voor jongerenhuisvesting. Te denken valt aan de leegkomende gemeentehuizen in Strijen, Numansdorp en Piershil. Ook tijdelijke oplossingen, zoals antikraak, zetten we in om het nijpend tekort aan zelfstandige woonruimte voor jongeren zo snel mogelijk te verhelpen. Belangrijk is dat er uiteindelijk een structurele, duurzame, oplossing gevonden wordt.

Jongerenhuisvesting wordt een vast onderdeel van iedere nieuwe bouwontwikkeling, zowel die van projectontwikkelaars als van HW Wonen. Zo kunnen we, in combinatie met voldoende werkgelegenheid, onze jongeren een toekomst in de Hoeksche Waard bieden.

Actiepunten

- Er moeten voldoende betaalbare woningen in de Hoeksche Waard zijn. Speciale aandacht is nodig voor de aanpassing van de woning van mensen met een beperking;
- Starters op de woningmarkt worden door de gemeente ondersteund;
- Sociale woningbouw mag niet verminderd worden. Met HW wonen worden hierover harde afspraken gemaakt;
- Er komen geen nieuwbouwprojecten in het groen. Er wordt ingezet op inbreiding op plekken binnen de bebouwde kom;
- Bij nieuwbouwprojecten worden voldoende huurwoningen en koopwoningen voor de middeninkomens gerealiseerd;
- Er moet vaart gemaakt worden met het creëren van (tijdelijke) jongerenhuisvesting. Seniorenwoningen die op termijn afgebroken worden kunnen hiervoor gebruikt worden;
- Er komt een plan om structureel te voorzien in genoeg woningen voor jongeren. Leegstaande bedrijfspanden en de vrijkomende gemeentehuizen worden hiervoor herbestemd;
- Alle nieuwbouw is gasloos en minimaal nul-op-de-meter. Particulieren die een extra duurzaam huis bouwen krijgen korting op de leges;
- Om de waterhuishouding zo goed mogelijk te reguleren, wil GroenLinks voorlichting over en het stimuleren van het zoveel mogelijk onverhard laten van tuinen organiseren.

2.7 Sport

Bewegen is gezond en belangrijk. Daarom vindt GroenLinks dat er voor alle inwoners voldoende en goed onderhouden sport- en spelvoorzieningen aanwezig moeten zijn. Of het nu het kinderspeeltuintje in de wijk, loop- en wandelpaden binnen en buiten de bebouwde kom of de grote sportaccommodaties betreft. We blijven inzetten op verduurzaming van sportaccommodaties. Ook zet GroenLinks in op de stimulering van gezond(er) voedsel in sportkantines.

Sport is voor iedereen. Er moet dus een voldoende ruim aanbod van sporten in de Hoeksche Waard zijn. We voorkomen financiële

drempels om lid te worden van een sportvereniging. Kinderen moeten lid kunnen worden en blijven van een sportvereniging. Op jonge leeftijd aan sport doen zorgt ervoor dat mensen op latere leeftijd blijven bewegen. Daarom moeten kinderen al vroeg kennis kunnen maken met verschillende sporten.

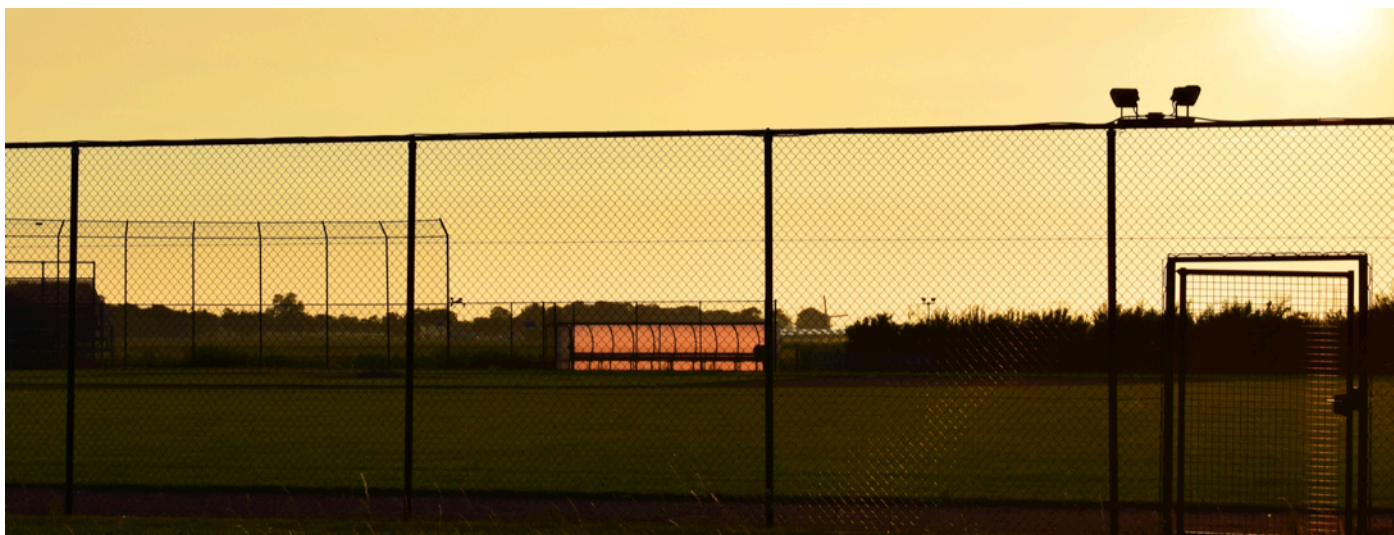
Sportverenigingen zorgen voor sociale samenhang in de dorpen. Ze zorgen ook voor sociale contacten en bieden ruimte voor zingevend vrijwilligerswerk. Sportverenigingen verdienen daarom onze steun. We maken subsidieregels eenvoudig en duidelijk. Een sportraad voor de hele Hoeksche Waard kan een

waardevolle gesprekspartner voor de gemeente zijn. Uiteraard blijft ook een goede

verstandhouding tussen individuele verenigingen en de gemeente belangrijk.

Actiepunten

- In alle kernen zijn voldoende beweeg- en spelvoorzieningen. Bij nieuwbouw wordt vanaf het begin hiermee rekening gehouden;
- Er komt meer samenwerking tussen sportverenigingen en onderwijs, naschoolse opvang en zorginstellingen;
- Alle leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs krijgen een kennismakingsprogramma bij verschillende sportverenigingen;
- Jongeren worden zoveel mogelijk gestimuleerd om te gaan sporten en lid te worden van een sportvereniging;
- Sportverenigingen krijgen zo nodig financiële steun om te zorgen voor een breed, toegankelijk en betaalbaar sportaanbod;
- De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportvelden, zwembaden en sporthallen;
- Achterstallig onderhoud van gemeentelijke sportaccommodaties wordt verholpen. Verduurzaming staat hierbij voorop;
- Er komt een sportraad voor de gehele Hoeksche Waard.

GroenLinks wil dat iedere inwoner van de Hoeksche Waard mee kan doen in onze samenleving. Of het nu gaat om werk en inkomen, over goede zorg of voldoende woonruimte, niemand hoeft aan de kant te staan. Of het nu gaat om oud of jong of om gezond of ziek, iedereen verdient die hulp en ondersteuning die men op welk moment dan ook nodig heeft. Hierbij zijn begrippen als eigen regie, eenvoud in regelgeving en gelijke toegang geen abstracte zaken maar de leidraad waaraan wij het gemeentelijk beleid blijven toetsen.

Hoofdstuk 3

Een open Hoeksche Waard

GroenLinks wil dat burgers meer te zeggen krijgen over de plek waar ze leven, wonen, werken en ontspannen. Wij willen dat mensen mee kunnen praten en mee kunnen denken over de beslissingen die hen raken. We willen dat de gemeente de burgers niet alleen (aan)hoort maar ook naar hen luistert. Samen zoeken we naar nieuwe discussievormen en samen zoeken we naar oplossingen voor problemen in de buurt, het dorp of in de hele Hoeksche Waard. Voor ieder dorp wordt eigen beleid ontwikkeld zodat de identiteit van ieder dorp en de buurtschappen behouden blijft. De dorpen vormen de basis voor een gezond en aantrekkelijk leefklimaat. Daarom zet GroenLinks in op krachtige kernen.

3.1 De burger telt mee

In de Hoeksche Waard wordt iedereen gehoord: mondige burgers die makkelijk meepraten, maar ook burgers die de weg naar de gemeente minder goed kennen. De gemeente werkt actief mee aan nieuwe initiatieven van burgers ter verbetering van hun eigen buurt. De menselijke maat is altijd ons eerste uitgangspunt, de gemeente moet zo dicht mogelijk bij haar burgers staan.

Er bestaat geen blauwdruk voor de beste vorm van burgerparticipatie en inspraak. Voor iedere kern gaan we op zoek naar de vorm die volgens de inwoners het beste past bij hun dorp of wijk. Om inwoners alle mogelijkheid te geven om met elkaar in contact te komen wil GroenLinks dat er in alle kernen voldoende ontmoetingsplaatsen zijn. Daarvoor komen er voorzieningen, buurthuizen, bibliotheken en zorgcentra. GroenLinks wil dat de gemeente de eigenheid van de verschillende kernen bewaakt. Samen met de bewoners maken wij van de dorpen - elk op hun eigen manier - krachtige kernen waar het voor iedereen heerlijk wonen, werken en leven is. Want krachtige kernen zijn prachtige kernen!

We voeren 'beginspraak' in: inwoners worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij grote en kleine veranderingen in hun

woonomgeving en altijd op de hoogte gesteld van nieuwe ontwikkelingen. Vragen en zorgen van inwoners nemen we serieus. GroenLinks vindt het niet genoeg om een klankbordgroep in te stellen en te verwijzen naar het wettelijk recht om een zienswijze in te dienen.

Een open gemeente betekent ook een gastvrije samenleving. De Hoeksche Waard biedt mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking een veilige haven. GroenLinks wil burgers actief betrekken bij de vestiging van vluchtelingen. Zorgen en vragen van inwoners worden serieus genomen. Tijdens hun procedure zijn vluchtelingen onderdeel van onze gemeente. Dat vraagt inzet van henzelf, maar ook van ons als lokale samenleving.

Tegen racisme en discriminatie van migranten, vrouwen en (seksuele) minderheden of mensen met een beperking nemen we stevig stelling. Wij willen dat onze gemeente een regenbooggemeente wordt. Hiermee geven we een helder signaal af dat LHBT'ers (lesbisch, homo(seksueel), bi(seksueel) en transgender) meetellen in de Hoeksche Waard en dat de gemeente zich inzet voor hun veiligheid en acceptatie. In een open en gastvrije samenleving moeten we ons allemaal thuis kunnen voelen!

Actiepunten

- De gemeente is er voor de burger. Goede dienstverlening staat op de eerste plaats;
- College en raad zoeken de burgers actief op en laten zich door inwoners informeren over de beleving van de gemeentelijke herindeling;
- Meerdere malen per jaar vindt er een schouw plaats van alle kernen. Knelpunten worden zo snel mogelijk opgelost;

- Voor ieder dorp wordt een apart kernenbeleid ontwikkeld. Zo blijft de identiteit van de dorpen verzekerd;
- Voor iedere kern wordt gezocht naar de beste vorm van burgerparticipatie. De inwoners spelen hierbij een centrale rol;
- We voeren 'beginspraak' in. Burgers praten vanaf een vroeg stadium mee over belangrijke zaken;
- Er komen in iedere kern voldoende ontmoetingsplekken voor inwoners;
- De Hoeksche Waard is een gastvrije gemeente waar vluchtelingen zich welkom kunnen voelen;
- Rechten en vrijheden van iedereen worden gewaarborgd ongeacht iemands afkomst, geslacht, seksuele geaardheid of etniciteit.

3.2 De gemeentelijke organisatie

De gemeente is er voor haar burgers. Goede dienstverlening heeft de hoogste prioriteit. Ambtenaren en gemeentebestuur stellen zich behulpzaam op. Het eerste antwoord dat burgers krijgen is niet 'nee, dat kan niet', maar 'we kijken wat mogelijk is'. Zo'n proactieve houding zorgt voor een positieve sfeer en voor draagvlak bij de inwoners.

We grijpen de gemeentelijke herindeling aan om de dienstverlening van alle diensten op het hoogste niveau te brengen. Om te zorgen dat inwoners snel en dicht bij huis zaken met de gemeente kunnen regelen komen er voldoende servicepunten. Waar mogelijk komen ambtenaren bij de burger aan huis, bijvoorbeeld voor het afleveren van paspoort of rijbewijs.

Inwoners zijn gediend met transparantie, of het nu gaat om heldere, goed te begrijpen informatie op de gemeentelijke website of in folders of om openheid over de effectiviteit en kosten van beleid. Het vertrouwen in de democratie gaat de gemeente aan het hart. Integriteit is hierbij essentieel.

De gemeente heeft een bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid en geeft het goede voorbeeld. Daarom wil GroenLinks dat het inkoopbeleid voldoet aan strenge normen van duurzaamheid, diervriendelijkheid en fair trade en dat het gemeentelijk wagenpark zo snel mogelijk elektrisch wordt. Maatschappelijk verantwoord ondernemen vormt een belangrijk criterium bij gemeentelijke aanbestedingen.

Actiepunten

- Dienstverlening staat voorop;
- Verspreid over de hele Hoeksche Waard komen voldoende gemeentelijke servicepunten;
- Daar waar mogelijk wordt de dienstverlening gedigitaliseerd. Rechtstreeks contact blijft te alle tijden mogelijk;
- De gemeentelijke website wordt toegankelijk en gebruikersvriendelijk. Persoonlijke gegevens van inwoners dienen goed beschermd te worden;
- Vragen en zorgen van de inwoners worden serieus genomen;
- Bij iedereen in de gemeentelijke organisatie staat een proactieve houding voorop;
- De gemeente geeft eerlijke voorlichting. Geen mooi-praterij maar zeggen waar het op staat;
- Alle informatie van de gemeente is opgesteld in makkelijk te begrijpen taal;
- De raad, college en ambtelijke organisatie laten in ieder geval één keer per raadsperiode de eigen integriteit doorlichten;
- Alle inkopen voldoen aan de eisen van duurzaamheid, diervriendelijkheid en fair trade;
- Bij gemeentelijke aanbestedingen wordt Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen als criterium gehanteerd.

3.3 Kunst en cultuur

Wij zijn trots op ons lokale culturele erfgoed en zorgen daar goed voor. Wanneer gebouwen eenmaal afgebroken zijn krijgen we ze nooit meer terug. Daarom vindt GroenLinks dat bij herontwikkeling van gebieden waardevolle gebouwen en landschapselementen zoveel mogelijk behouden moeten blijven. De plaatselijke historische verenigingen spelen

hierbij een grote rol en moeten actief worden betrokken bij het toegankelijk maken van het culturele erfgoed.

Bij een open gemeente hoort een breed hedendaags cultureel aanbod. Kunst stelt vragen bij wat we dachten zeker te weten. Kunst verbeeldt werelden die er niet zijn. Kunst verrijkt

ons leven en geeft glans aan ons bestaan. Maar kunst draagt ook bij aan ontspanning, ontmoeting en zelfontplooiing, bijvoorbeeld als mensen zingen in een koor, schilderles nemen of dansen in een groep. GroenLinks vindt het belangrijk dat alle kinderen al jong toegang

hebben tot cultuur - onafhankelijk van het inkomen van hun ouders. Uitbreiding van het kunst en culturaanbod in de Hoeksche Waard kan rekenen op steun van GroenLinks, of het nu gaat om een nieuw museum, een klein theater of een muzikfestival.

Actiepunten

- Cultureel erfgoed wordt gekoesterd en beschermd. Er komen informatieborden bij monumenten;
- De gemeente steunt de plaatselijke historische verenigingen en maakt actief gebruik van hun kennis;
- Kunst is er voor iedereen. Financiële drempels voor cultuurbezoek zijn zo laag mogelijk. Het invoeren van een 'HW-pas' wordt overwogen;
- Kunstbeoefening wordt bevorderd door een goede afstemming met kunsteducatie in samenspraak met scholen;
- Samen met bewoners kiezen we voor meer kunst in de openbare ruimte;
- Een jeugdcultuurfonds stelt alle kinderen in staat mee te doen aan theater-, dans-, muziek- of kunstlessen;
- Leegstaande panden en lege winketalages kunnen gebruikt worden als tijdelijke atelier- of expositieruimte;
- Initiatieven voor nieuw kunst- en culturaanbod worden ondersteund;
- De gemeente zet zich in om snel internet in de hele Hoeksche Waard beschikbaar te maken.

3.4 Openbare orde en veiligheid

De Hoeksche Waard is een van de veiligste regio's van Nederland. Het aantal aangiftes blijft dalen. Dat betekent niet dat inwoners geen gevoel van onveiligheid of bedreiging ervaren. Om de veiligheid op straat te waarborgen, moet de politie daadkrachtig optreden tegen overlast en criminaliteit. Vaak doet een goed gesprek wonderen, maar waar het misgaat moet worden ingegrepen.

Onveiligheid en intolerantie verkleint de ruimte voor verschillen in een samenleving. Het is ontoelaatbaar dat inwoners zich onveilig voelen in hun eigen omgeving, weggepest of mishandeld worden. Veilige buurten ontstaan daar waar inwoners, gemeente én de politie samen naar oplossingen zoeken. Maar het voorkomen van criminaliteit is beter. Geen enkele vorm van geweld wordt getolereerd.

Speciale aandacht blijft nodig voor geweld in de huiselijke sfeer. Ieder slachtoffer van geweld moet veilig aangifte kunnen doen en verdient goede begeleiding. Tevens moet speciale

aandacht uitgaan naar problematisch alcohol en drugsgebruik. Goede voorlichting, ook op scholen, moet mensen ervan weerhouden drugs te gaan gebruiken. Daar waar drugsgebruik zorgt voor overlast en criminaliteit moet de politie optreden. Drugsverslaafden moeten wel kunnen rekenen op goede opvang en moeten waar mogelijk geholpen worden. GroenLinks is voor het legaal verkopen van softdrugs, maar alleen onder strikte voorwaarden. Beter een gecontroleerde coffeeshop dan een onbekende dealer.

Wonen in een veilige omgeving heeft ook betrekking op de ligging van de Hoeksche Waard in de omgeving. Wij worden omringd door druk bevaren scheepvaartroutes en omgeven door grote industriegebieden. De Hoeksche Waard is wat dat betreft een van de meest kwetsbaarste regio's in Nederland. De gemeente moet alle middelen inzetten om de veiligheid van de Hoeksche Waard bij omliggende gemeenten onder de aandacht te brengen.

Actiepunten

- Veiligheidsbeleid is gericht op preventie. Bij overlast wordt door politie en toezichthouders efficiënt opgetreden;
- Brandpreventie kan levens redden. Het gebruik van brand- en koolmonoxidemelders wordt door de gemeente bevorderd;
- Samen met inwoners en politie werkt de gemeente aan veilige buurten. Initiatieven zoals Buurt Bestuurt, worden ondersteund;
- Geweld wordt niet getolereerd. Slachtoffers van geweld moeten in een veilige omgeving aangifte kunnen doen;
- Goede voorlichting over de gevolgen van alcohol en drugs moet voor iedereen toegankelijk zijn;
- Legale verkoop van softdrugs vindt alleen plaats onder toezicht in een koffieshop en alleen in combinatie met voorlichtende activiteiten.

3.5 Financiën

Het spreekt voor zich dat onze gemeente moet kunnen bouwen op een stevige en gezonde financiële basis. De gemeentelijke herindeling brengt allerlei extra kosten met zich mee, maar vanuit de landelijke overheid staat er ook een vergoeding van 20 miljoen euro tegenover. Dit betekent echter niet dat we nu met geld kunnen gaan strooien. Uitgangspunt voor GroenLinks is dat de kosten voor de burger niet stijgen. Tegelijkertijd geeft de gemeentelijke herindeling ook de mogelijkheid om het systeem en de hoogte van de gemeentelijke heffingen en leges te harmoniseren en daar waar nodig te verbeteren.

Het wordt nog een hele opgave om de ambtenaren van de vijf oorspronkelijke

gemeenten tot een goed geheel samen te voegen. Overleg met de ondernemingsraad is hierbij uiterst belangrijk. Voor mogelijk boventallig personeel wordt een ruimhartige regeling getroffen. GroenLinks vindt dat de gemeente zich hierin als een goede en sociale werkgever op moet stellen. Door voortdurend open en eerlijk met de ambtenaren te communiceren wordt teleurstelling voorkomen.

Uiteindelijk moet de keuze voor investeringen en financiële ondersteuning of bezuiniging door de nieuwe gemeenteraad gemaakt worden. Van GroenLinks mag u verwachten dat bij het maken van deze keuzen een groene, sociale en open Hoeksche Waard het uitgangspunt is.

Actiepunten

- De gemeente zorgt voor een gezonde en stevige financiële basis;
- Indien het financieel mogelijk is, worden de gemeentelijke belastingen op het niveau van Binnenmaas en Oud-Beijerland gehouden. Daar zijn de lasten nu het laagst;
- Een tweepersoonshuishouden wordt bij de gemeentelijke belastingen en heffingen niet meer aangeslagen als een drie of meerpersoonshuishouden;
- De regeling voor eventueel boventallig personeel, als gevolg van de herindeling, dient ruimhartig te zijn; overleg met de ondernemingsraad en vakbonden is daarbij zeer belangrijk.

GroenLinks vindt dat iedere burger meetelt. Daarom vinden we dat alle burgers inspraak moeten krijgen in waar ze leven, wonen, werken en recreëren. Burgerparticipatie en 'beginspraak' staan bij ons hoog in het vaandel. Ook vinden we dat de unieke kern en identiteit van elk dorp behouden moeten blijven. Deel van deze identiteit is het culturele erfgoed, wat voor GroenLinks erg belangrijk is en wat toegankelijk moet zijn voor iedereen. Daarnaast kan de gemeente enkel bloeien als intolerantie effectief wordt bestreden, elke burger zich veilig voelt en de gemeente transparant en integer is en financieel gezond is.

Colofon

Programmacommissie

José Pepels
Kjell Noordzij
Vincent Rietvelt
Sandra Hol

Technische realisatie

Kjell Noordzij (vormgeving en foto's)

Eindredactie

Frank Hilbrands (GroenLinks Zuid-Holland)

Uitgave

GroenLinks Hoeksche Waard

Contact

E-mail hoeschewaard@groenlinks.nl

Facebook www.facebook.com/GroenLinksHoekscheWaard

Twitter www.twitter.com/GroenLinksHW

Website www.hoeschewaard.groenlinks.nl